

Nr 101.

Av herr **Pauli**, om *anslag till anordnande av fyrbelysning i farleden Tenholmen—Stenskär vid Hermanö m. m.*

Liksom under flera föregående år har Kungl. Maj:t vid beräkningen av de utgiftsposter å tionde huvudtiteln, som beröra lots- och fyrväsendet, i årets statsverksproposition företagit högst betydande besparingar av de utav lotsstyrelsen framställda anslagskraven. Departementschefen erkänner dock, att starka skäl tala för de föreslagna förbättringarna, och stöder inskränkningarna utslutande på statsfinansiella hänsyn. Även om man medger, att det största avseende bör fästas vid nödvändigheten av att på detta som på andra områden iakttaga största möjliga sparsamhet, så kan man ej annat än finna det betänkligt att år efter år kraftigt nedskära anslaget för ett ändamål, som är av så utomordentligt stor betydelse för vår sjöfart. De säkerhetsanstalter, det här gäller, äro ju för övrigt icke blott nödvändiga av ekonomiska skäl utan även av humanitära. Bristande fyranordningar på våra kuster åstadkomma årligen betydande förluster både av fartyg och människoliv, som i många fall skulle kunna undgås genom ett något frikostigare tillgodoseende av sjöfartens behov i detta stycke.

Flera av våra svenska farleder äro alltjämt mycket bristfälligt försedda med säkerhetsanordningar. Bristerna framträda i så mycket skarpare dager, när man jämför våra förhållanden med grannländernas. Norge t. ex. står ofantligt långt framför oss i fråga om belysning och utpriekning av farlederna, och de sjöfarande på vår västkust, som ha ständiga tillfällen att anställa jämförelser, måste fråga sig, varför de svenska statsmakterna visat så mycket mindre intresse för de sjöfarandes säkerhet, än vad fallet varit på andra sidan gränsen.

Det är särskilt en sträcka i Bohusläns mellersta skärgård, från Kyrkesund till Islandsberg, som är vanlottad i detta hänseende. På denna sträcka av ungefär två svenska mil finnas blott två enstaka fyrar, Tenholmen och Eckerö. De stå alldeles isolerade, och mellansträckorna äro fullständigt utan fyrledning. Man kan här med fullt skäl tala om ett "mörkt område" på vår västkust.

Sedan långt tillbaka ha tid efter annan enträgna framställningar gjorts från kustbefolkningen samt sjöfartens och fiskerinäringens representanter, att fullständig fyrledning måtte anordnas i inomskärsleden på denna sträcka, som är synnerligen svårnavigabel och på grund av sitt läge ofta måste an- och genomseglas i mörker.

På grund av den ständiga starka strömsättningen norrut utanför hela Bohuskusten är det förenat med stora svårigheter och faror att driva de tungt sten-

lastade fartygen från stenhuggeridistriktet söderut utomskärs och redan vid jämförelsevis måttligt stark vind blir det helt omöjligt.

Förr i tiden, då såväl frakt- som fiskefartyg framdrogs med segel, frakterna voro bättre och driftkostnaderna mindre, betydde det ej så mycket, om fartygen tvungos att ankra upp under den mörka delen av dygnet, men med nutida förhållanden tillskyndas sjöfartens och fiskerinäringens utövare mycket stora förluster genom tvånget att ligga stilla under halva dygnet.

Bortsett från de ekonomiska synpunkterna bör det erinras om de talrika människoliv, som genom förlisningar gått förlorade på detta kustparti och som även gått till spillo genom omöjligheten att i trängande fall under mörka vinternätter snabbt transportera svårt sjuka från skärgårdssamhällena till sjukhus.

Ett särskilt betydelsefullt önskemål för dessa farleder är dessutom en fyr på Oxskär, vilken skulle kunna ingå såsom ett led i den ifrågasatta fyrledningen för inomskärsleden Kyrkesund—Islandsberg, men som redan i och för sig skulle fylla ett ytterst kämbart behov. Med nuvarande fyranordningar kan ett från sjön kommande fartyg nattetid icke angöra land på något annat ställe än vid Kråksundsgap. Men vid sydvästliga stormar, då man bäst skulle behöva säker insegling till en tryggad ankarplats, är det enligt en ofta betygd erfarenhet nästan omöjligt att angöra Kråksundsgap på grund av brottsjöarna i det trånga inloppet. En fyr på Oxskär skulle göra det möjligt att vinna en lätt och i alla väder säker insegling till Käringsöns ankarplats. Utan komplement av en fyr på Oxskär kan den nuvarande fyrledningen till Kråksundsgap omöjligen sägas fylla sin uppgift på ett tillfredsställande sätt.

Det ovan angivna önskemålet om fyrbelysning på sträckan Kyrkesund—Islandsberg framlades redan för 1925 års riksdag i en motion av hr Karl Andreas Andersson (nr 51 i första kammaren), vari hemställdes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning angående anordnande av fyrbelysning i farlederna Kyrkesund—Islandsberg och Skarvasätt—Hällöfjorden i den bohusländska skärgården och därefter till riksdagen inkomma med förslag i ärendet. Vid behandlingen av nämnda motion ställde sig statsutskottet synnerligen välvilligt och grundade sitt avstyrkande utslutande på det förhållandet, att lotsstyrelsen, som upptagit ifrågasatt fyrbelysning å sin plan för nödvändiga förbättringar och nyanskaffningar, likväl ej velat ställa den i allra främsta ledet bland sina önskemål. Utskottet förklarade sig i detta sammanhang vilja uttala "den förhoppningen, att för utförande av förbättringar och nyanskaffningar av säkerhetsanstalter å kommande budgetårs riksstater medel må kunna beredas i större omfattning än vad under de senare åren varit fallet".

Då icke heller i år den här ovan berörda frågan upptagits av lotsstyrelsen och departementschefen, och då jag vid besök i ifrågasatt trakter samt på grund av framställningar från de av saken närmast berörda fått den bestämda uppfattningen, att här föreligger ett, särskilt ur den fattiga kust- och fiskarbefolkningens synpunkt, ytterst trängande och behjärtansvärt behov, har jag tillåtit mig att motionsvägen bringa frågan inför riksdagen.

En preliminär utredning, som företagits inom lotsstyrelsen, utvisar, att ungefärliga kostnaden för fyrbelysning å de sträckor, som närmast torde böra ifrågakomma, nämligen Eckerö—Brätö ankarsättning samt Tenholmen—Islandsberg, skulle belöpa sig till kr. 90,000; en fyr å Oxskär skulle kosta kr. 6,500; alltså sammanlagt kr. 96,500. För att i möjligaste mån nedbringa de omedelbara kostnaderna torde det emellertid vara lämpligt att för närvarande begränsa sig till de mest oundgängliga punkterna: fyren på Oxskär samt sträckan Tenholmen—Stenskär vid Hermanö, som är den mest svårnavigabla och även ur andra synpunkter den härvidlag viktigaste. Då kostnaden för fyrbelysningen å denna sträcka beräknas till kr. 36,000, bleve den sammanlagda kostnaden för dessa båda ändamål kr. 42,500.

Jag hemställer alltså,

att riksdagen må, för anordnande av fyrbelysning i farleden Tenholmen—Stenskär vid Hermanö samt uppsättande av en fyr å Oxskär i bohuslänska skärgården, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 42,500 kronor.

Stockholm den 20 januari 1927.

Ivan Pauli.
